

Asia: VN/27217/2021

Valtioneuvoston periaatepäätös yrittäjyydestä

Lausunnonantajia pyydetään vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

1. Onko yrittäjyyden periaatepäätöksessä otettu huomioon yrittäjyyden edistämisen näkökulmasta keskeisimmät asiat?

Ei. Mitä lisäisit tai muuttaisit? [Yrittäjyyden periaatepäätöksen lähtökohtana todetaan, että yrittäjyyden tarkastelun tulee kytkeytyä kaikkiin yritysten toimintaan vaikuttaviin politiikkalohkoihin ja kehitystavoitteisiin. EK pitää lähtökohtaa kannatettavana ja kiittää etenkin ajatusta ylihallituskautisesta toiminnasta, jonka toteutumista seurataan perustettavassa Yrittäjyyden neuvottelukunnassa. Keskisuurten työnantajayritysten merkitys on huomioitu hyvin periaatepäätöksen johdannossa, mutta itse toimenpide-ehdotuksissa tämä näkökulma jää heikommaksi. EK katsoo, että omistaja- ja yrittäjätason tarkastelu ansaitsisi toimenpiteissä suuremman painoarvon. Työvoiman saatavuus on tällä hetkellä yritysten suurimpia haasteita ja osaajapula estää monissa yrityksissä jopa kasvusuunnitelmien toteutuksen. Tämän vuoksi onkin yllättävää, että työvoiman saatavuutta käsittelevä luku kolme näkee ongelman ratkaisuna ennen kaikkea pk-yritysten työnantajamielikuvan ja rekrytointiosaamisen vahvistamisen, eikä huomioi lainkaan esimerkiksi työnteon kannustimia. EK:n selvitysten mukaan työnantajamielikuva tai rekrytointiosaaminen eivät nouse yritysten vastauksissa suuriksi osaavan työvoiman saatavuutta estäviksi haasteiksi, vaan kyse on enemmänkin siitä, että avoimiin paikkoihin ei tule joko lainkaan hakijoita tai heidän osaamisensa ei kohtaa haussa olevan tehtävän kanssa. Investointien lupaprosessien sujuvoittaminen on tärkeä tavoite. Periaatepäätöksessä kirjoitetaan yritysten lupaprosesseihin liittyvän asioinnin ja lupakäsittelyjen nopeuttamisesta. EK huomauttaa, että näiden lisäksi etenkin muutoksenhaku- ja valitusmenettelyt on tarpeen saada sujuvimiksi. Valitukset ja muutoksenhaut olivat yritysten suurin kritiikin kohde EK:n marraskuussa 2021 julkaisemassa investointiluvistusta koskeneessa yrityskyselyssä. Omistajanvaihdosten nostaminen esiin periaatepäätöksessä on kannatettava huomio. Viime vuonna julkaistun Omistajanvaihdosbarometrin mukaan yli puolet yli 55-vuotiaista yrittäjistä haluaa luopua yrityksestään viimeistään vuonna 2024. Seuraavan kymmenen vuoden aikana kaksi kolmesta tähtää yrityskauppaan tai sukupolvenvaihdokseen, mutta neljännes valmistautuu yritystoiminnan lakkauttamiseen. Yrityksen omistajanvaihdosprosessit ovat yleensä monivuotisia, pitkäjänteistä kehitystä, jonka takia sääntelyssä jatkuvuus ja ennakoitavuus ovat erityisen tärkeitä.]

2. Mitä tulisi erityisesti ottaa huomioon yrittäjyyden periaatepäätöksen toteuttamisessa?

Periaatepäätöksen toimeenpano edellyttää pitkäjänteisyyttä sekä yritys näkökulman huomiointia kaikessa päätöksenteossa. Yritysvaikutusten arviointi on yksi lähtökohta, mutta laajemminkin olisi kannatettavaa lisätä ministeriöiden välistä keskustelua eri päätösten ja strategioiden vaikutuksista yrityksiin ja yrittäjiin. Lisäksi olisi tärkeää, että periaatepäätös sisältäisi arvion tai toimenpidesuosituksen, miten päätöksen linjauksiin voitaisiin sitoutua yli puoluerajojen ja yli hallituskausien.

3. Ovatko yrittäjyyden periaatepäätöksen toimenpiteet poikkihallinnollisen yhteistoiminnan ja koordinaation varmistamiseksi riittävät (toimenpide 6.1.)?

Ei. Mitä lisääisit tai muuttaisit? [Yrittäjyyden neuvottelukunta on kannatettava ehdotus. Neuvottelukuntaan on syytä koota laaja yrittäjyyttä tuntevien sidosryhmien edustus. Sen sijaan EK toivoo jo tässä vaiheessa konkreettista esitystä siitä, kuinka poikkihallinnollinen yhteistoiminta ja koordinaatio ministeriöiden kesken toteutetaan. Esitys antaisi paremman pohjan viedä poikkihallinnollisia toimia tehokkaasti eteenpäin.]

4. Ovatko esitetyt seurantamittarit kattavat yrittäjyyden periaatepäätöksen seuraamiseksi (kohta IV)?

On myönteistä, että taloutta seurataan periaatepäätöksen lopussa olevien indikaattoreiden avulla. Ne eivät kuitenkaan välttämättä kerro periaatepäätöksessä esitettyjen uudistusten onnistumisesta, koska muutokset voivat johtua talouden yleisestä kehityksestä. Indikaattoreiden joukkoon tulisi ottaa myös määrärahalisäyksiä tai vähennyksiä, jotka kuvaavat todellisia muutoksia resurssien käytössä.

5. Miten voidaan kehittää ministeriöiden välistä poikkihallinnollista yhteistyötä yrittäjyyden periaatepäätöksen toteuttamiseksi?

Kun yrittäjyysnäkökulma ja yritysvaikutusten arviointi ovat osa kaikkea päätöksentekoa, tukee se luontaisesti ministeriöiden yhteistyötä.

6. Muut mahdolliset huomiot yrittäjyyden periaatepäätökseen.

-

Vuorio Petri
Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Ruokonen Jenni
Elinkeinoelämän keskusliitto EK